

Guth na nDaltaí

Tá ceart ag scoláirí a ndearcthaí, a mothúcháin agus a mianta a chur in iúl maidir le gach rud a dhéanann dífeall dóibh. Tá an ceart seo bunúsach, ar an ábhar sin, maidir leis na gníomhartha go léir a dhéantar maidir le daltaí. Tá an ceart sin ag daltaí aonair agus ag grúpaí daltaí.

Is é an rud is mó ar a ndíríonn guth na ndaltaí gurb eol do dhaltaí na rudaí a bhfuil agus nach bhfuil ag éirí leo ina seomraí ranga agus ina scoileanna, agus tá an fhreagracht ar dhuine ar bith, ar an ábhar sin, ar mian leo eispéiris oideachais daltaí a fheabhsú chun freastal ar a bpeirspictíochtaí, a smaointe a lorg, agus caitheamh lena n-aiseolas go dáiríre.

Tugtar chun solais in Airteagal 12 de Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh (UNCRC) (na Náisiún Aontaithe, 1989) go bhfuil an ceart ag leanaí go gcuirtear a dtuairimí san áireamh, go léirítear meas ar a ndearcthaí i gcinnteoireacht a imríonn tionchar orthu, agus go dtugtar an tromachar cuí dóibh i gcomhréir lena n-aois agus lena n-aibíocht. Leagtar an bhéim go soiléir sa taighde go n-imrítear tionchar dearfach ar fhéinmheas agus ar mhúinín leanaí trí thús áite a thabhairt do rannpháirtíocht leanaí agus go gcuirtear a bhforbairt, a stuaim féin, a neamhspleáchas, a n-inniúlacht shóisialta agus a dteacht aniar trí chéile chun cinn (Harmon 2021; an CNCM 2020; Ring *et al.*, 2018).

D'fhorbair an tOllamh Laura Lundy Samhail Lundy leis na gnéithe ar leith a choincheapú a bhíonn i gceist nuair a thacaítear le rannpháirtíocht daltaí.

(HUB na nÓg)

Spás: Tosaítear le céim tosaigh Shamhail Rannpháirtíochta Lundy le spás sábháilte agus ionchuisitheach a chruthú do gach leanbh lena ndearcthaí (a gcuid tuairimí) a chur in iúl. Tá an spás siúd ina réamhriachtanas do leanaí lena ndearcthaí a chur in iúl, gan eagla a bheith ar achasán agus ar dhíoltas (Lundy 2007). Ní spás fisiciúil amháin é an spás seo ach is spás é inar féidir éisteacht le guth agus gan é sin a bheith ar bhealach nach bhfuil ciall ná réasún leis.

Guth: Ní chuireann duine ar bith iad féin in iúl ar an mbealach céanna agus a luaithe a bunaítear spás sábháilte (Lundy 2007) is féidir le daoine fásta deiseanna a fhorbairt do dhaoine óga le hiad féin a léiriú agus an glór (guth) ciúin san áireamh (Harmon 2021).

Lucht Éisteachta: Tá an ceart ag leanaí lucht éisteachta a bheith acu agus ba cheart go mbeidís siúd a éistean le glór (guth) an linbh in ann athruithe a bhaint amach (Lundy 2007).

Tionchair a Imirt: Cuireann éisteacht chuspóireach ar chumas daoine fásta a bheith oscailte don mhéid a chuirtear in iúl agus, nuair is cuí, gníomhú ar mhaithe leis an leanbh. Leagann Lundy (2007) an bhéim a thábhachtaí atá sé gurb eol do leanaí agus go mbraitheann siad go n-imríonn a nglór (nguth) tionchar agus go léirítear meas air. Cuirfidh sé seo cultúr chun cinn ina léirítear meas ar ghuth.

Straitéisí praiticiúla le guth na ndaltaí a chur i ngníomh:

Smaointe ar conas guth na ndaltaí a bhailiú (cuir Samhail Lundy i bhfeidhm nuair atá aon cheann de na cuir chuige seo á n-úsáid lena chinntiú gur eispéireas fiúntach é do dhaltaí)

- Straitéis 5 mhéar Ross Greene

- Scálaí Likert

- Ag bogadh i dtreo roghanna – féachaint sna súile nó dalta ag siúil, e.g. cispheil ag taobh amháin den seomra agus peil ar an taobh eile
- Boscaí moltaí
- **An Uirlis Aithne a Chur Orm:** Idirchaidreamh a dhéanamh leis an bhfoireann, tuismitheoirí agus daltaí lena chinntiú go gcloistear guth na ndaltaí
- Cruthaigh **próifíl chinnteoireachta**
- Rudaí a scríobh – go leor bealaí iolracha a sholáthar don dalta é seo a dhéanamh, teimpléid san áireamh
- Pictiúr a tharraingt
- Físeán nó grianghraif a úsáid
- Gothaí agus gothaí gnúise (nuair is soiléir trí mholtaí an dalta conas ba cheart iad seo a thuiscint)
- Trí úsáid a bhaint as ábhair amhairc (cosúil le **The Blob Tree**)

Féach ar an bhfíseán ar Padlet lena fheiceáil conas a úsáideann Pobalscoil Naomh Aodáin i dTamhlacht, Baile Átha Cliath a 'Tionscadal Spotsolais' ('Spotlite Project') (Peirspectíocht na nDaltaí ar an Múinteoireacht agus an Fhoghlaim sa Spás Oideachais) le guth na ndaltaí a spreagadh agus gníomhú ina leith ina scoil.

Léitheoireacht agus acmhainní breise

Acmhainní Rannpháirtíochta Ghuth na nDaltaí de chuid Mhol na nÓg

Treoirlínte UNICEF maidir le Comhairle Daltaí a Bhunú

Leaganacha de Bheartais a Thacaíonn le Leanaí a Chruthú

Tionscadal Taighde ar Ghuth na bhFoghlaimoírí

Treoir Phraiticiúil maidir le Leanaí agus Daoine Óga is Annamh a Chloistear sa Chinnteoireacht

Sraith Straitéisí Rannpháirtíochta Leanaí agus Daoine Óga Tusla

FGM an CNOS

Tionscadal an Spotsolais